СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XXX. | Число 211. | Джерзи Сиві, Н. Дж., второк, 12. вересня, 1922. | VOL. XXX. | No. 211. | Jersey City, N. J., Tuesday, September 12, 1922. | THREE CENTS

ЗАКІНЧЕННЄ СТРАЙКУ В КОПАЛЬНЯХ ТВРДОГО УГЛЯ В ЗЛУЧ. ДЕРЖАВАХ --- РОБОТИ В МАЙНАХ ЗАЧАЛИСЬ В ПОНЕДІЛОК, 11. С. М.

ВИЛКС-БЕРРІ, Па., 8. вересня. — Конвенція майнерів копалень твердого угля нині приняла тут однодушно постанову про скінченнє страйку в копальнях твердого угля в Злучених Державах.

Президент майнерської юнії, Джан Л. ЛЛуис, виголосив довшу промову за приняттєм умови, почім ізза ослаблення мусів відійти на бік відпочати.

При голосованню загал делеґатів заявився голосно за приняттєм умови. Противників було мало, так що їх голосів навіть не було чути, коли кликали: Ні!

На підставі умови майнери вертаються до роботи в понеділок, 11. с. м. Платні будуть давні, сперед 1. цвітня с. р. і вони не мають бути піддані провірці зі сторони власників копалень угля.

Лідери майнерів вдоволені з умови і називають її великою побідою майнерів.

Заповідають, що в понеділок вернеться до праці в антрацитових копальнях 90% майнерів, а небаром, як всі направки в копальнях будуть покінчені, також і решта робітників.

Коли дня 1. цвітня с. р. зачався страйк в копальнях угля, було в запасі 15,000,000 тон добутого твердого угля. Тепер його вже зужито і треба вже доставляти на нові замовлення.

Тепер сподіваються, що будуть добувати тижнево около 2,000,000 тон твердого угля, яке спершу буде йти тільки на спожиток, бо замовлень вже тепер є на 20,000,000 тон. Щойно під весну добуванне твердого угля буде більше нормальне і тоді можна сподіватись набору на засіб

Покищо уживають декуди замісць твердого мягкого угля, якого добувають тижнево 9,000,000 тон, а в якому страйк покінчився 24. с. м.

МІНІСТЕР СУДІВНИЦТВА ДОГЕРТІ В ШИКАҐО У СПРАВІ СУДОВОЇ ЗАБОРОНИ ПРОТИ СТРАЙКАРІВ

ШИКАҐО, Ілл., 10. вересня. — Нині приїхав сюди міністер судівництва Геррі Доґерті. Він явиться перед судією Джеймсом Г. Вілкерсоном, щоби боронити внесенне на переміну судової заборони (інджонкшен) на постійну, яку одержав тимчасово тутешній прокуратор Чарлз Ф. Клайн проти страйкуючих зелізничих шапменів.

Міністер судівництва готовий викинути із судової заборони деякі точки, а зокрема про обмеженнє свободи слова, але буде стояти при обороні леґальности судової заборони.

По осягненню признання судової заборони потійною судові власти готові зачати переслідувати лідерів зелізничого страйку.

Юнія шапменів і Американська Федерація Праці зачинають леґальну боротьбу проти сеї судової заборони.

СТАН ЗДОРОВЛЯ ЖІНКИ ПРЕЗИДЕНТА ТРОХИ ПОПРАВИВСЯ

ВАШИНҐТОН, Д. К., 10. вересня. — Стан здоровля жінки президента Гардинґа трохи поправився.

Вона перебула останню добу доволі спокійно.

Лікарі спеціялісти, яких призвано до хорої, запевняють, що є надія на подужанне.

ЗАНОСИТЬСЯ НА СТРАЙК ШАПМЕНІВ НА ВСІХ КАНАДІЙСЬКИХ ЗЕЛІЗНИЦЯХ

ОТТАВА, Онтеріо, столиця Канади, 8. вересня. — Заноситься на страйк шапменів на всіх канадійських зелізницях. Страйк може вибухнути в найблизших днях.

Юнії шапменів вже розіслали до своїх членів обіжники, в яких взивають їх, щоби були готові до страйку.

ЯК СТОЯТЬ ЧУЖІ ГРОШІ?

НЮ ЙОРК, Н. Й., 8. вересня. — Нині на тутешньому біржевому ринку нотовано 13 німецьких марок за одного американського цента, значить 1,300 за 1 доляра.

Один мілїон німецьких марок за 770 долярів.

Польських марок нотовано нині 90 за одного американського цента. За одного доляра 9,000 польських марок.

1 мілїон польських марок 110 долярів.

Австрійських корон 700 за одного американського цента. 1,000 корон стоїть півтора цента. За одного доляра 70.000 кор.

Один мілїон австрійських корон 14 долярів.

Угорських корон 20 за одного американського цента. За 1 доляра 2,000 угорських корон.

Один мілїон угорських корон 500 долярів.

Румунських леїв 1¼ за одного американського цента. За одного доляра 125 леїв.

Один мілїон леїв 7,500 долярів.

Чеськословацькі корони нотовано по 3¼ цента. За одного доляра 30 чесько-словацьких корон. 1,000 чесько-словацьких корон 30 долярів.

Один мілїон чесько-словацьких корон $30,000.

Російських рублів (царських) нотовано нині 100 за одного американського цента. За одного доляра 10,000 російських царських рублів.

Один мілїон рублів 100 долярів.

Канадійські доляри, котрі ще тому рік нотовано тут по 90 американських центів, тепер вже майже цілком дорівнюють долярам американським.

За 1 канадійський доляр нотовано нині 99 центів і 9 десятих цента.

ПОЗИЧКОВІ ЦЕРТИФІКАТИ ДЛЯ СПЛАТИ ДОСПІЛИХ БОНДІВ СВОБОДИ.

ВАШИНҐТОН, Д. К., 10. вересня. — Міністер скарбу Меллон видав нині нові державні позичкові цертифікати на суму $200,000,000. Вони несуть 3¾% і є вільні від податку.

Міністерство скарбу виміняє їх за бонди Свободи, що мають бути викуплені 15. с. м. і 16. жовтня с. р., або продасть, аби сплатити сі бонди, яких є на суму $300,000,000. Решту суми сплатить міністерство скарбу з податків.

ВИЛСОН З ЖІНКОЮ В БІЛОМУ ДОМІ

ВАШИНҐТОН, Д. К., 10. вересня. — Бувший президент Вудров Вилсон явився вчера зі своєю жінкою в Білому Домі спитатись про здоровлє жінки президента Гардинґа. Вони лишили свої візитівки.

ГОРОДИНА ВИГОРАЄ.

Харківська ґазета „Комуніст" повідомляє:

„У Валківському повіті, на Харківщині, завдяки надзвичайній спеці, вигорює городина.

„Гречка завчасно не оплодотворившися, почорніла".

ДЕ ВІЗУВАТИ ПАШПОРТИ ЗАДЛЯ ВИЇЗДУ В АМЕРИКУ

Департамент Закордонних Справ в Вашинґтоні звертає увагу тим, що вибираються в Америку, аби зверталися по візи американського консуляту в тій країні і в тім окрузі, де живуть і звідки виїзджають, а не заграницею. Американські консулї дістали дорученнє, аби кождий давав пашпортові візи лише мешканцям то дієржави, в котрій є його консулярний офіс, а не людям заграничним, хиба що вони в тій державі жили вже що найменше цілий рік. Отже, наприклад, американський консуль в Берліні даватиме візи на подорож до Америки лише Німцям, а підданим инших держав лише тоді, коли вони перед визідом в Америку жили вже цілий рік в Німеччині. Розуміється, ті приписи не торкаються осіб виїзджаючих з Світської Росії, де американських консулятів нема. Одначе вони повинні звертатися по візи до котрогось з найблищих американських консулятів в Ризі, Ревлю, Ковні, Букарест або Варшаві.

ДИТЯЧІ ХОРОБИ.

(З Департаменту Здоровля).

Здається відомо всім батькам і матерям, що кір, дифтерія, шкарлятина і коклюш є хороби для дітей дуже небезпечні. Одначе все ще широко поширений старосвітський погляд, що кожда дитина мусить ті хороби перебути і що чим скорше вона їх перебуде, тим ліпше; буде, мовляв, забезпечена на будуче. Буває навіть, що дітей наче навмисне виставляють на зараженнє, нехай, мовляв, раз переслабують і потім будуть здорові. Дякуючи таким поглядам марно пропала вже не одна дитина, яку можнаб було від слабости захоронити. Бо зовсім неправда, що кожда мусить ті хороби перебути. За те доказано, що всі вони для дітей дуже небезпечні і тим більш небезпечні, чим дитина менша. Діти понад пять літ вмирають від них, за виїмком дифтерії, мало коли; для менших і передівсім для немовлять се недуги дуже часто смертельні. Та й менших і старших дітей треба оберігати від кору, коклюшу, шкарлятини, дифтерії та инших дитячих хоріб. Хочби й до смерти вони не привели, так на здоровлю дитини вони відбиваються і нераз лишають по собі тяжкі на ціле життє. Щоби не припустити хороби, треба дитину захистити від зараження. Коли в якій місцевости панує кір або коклюш, не треба випускати малих дітей з хати. Коли в дитини покажеться яка-небудь слабість, сейчас відокремити її від здорових дітей і переконатися, що їй бракує. Якби се був випадок котроїсь з вище згаданих небезпечних хоріб, батьки повинні або хору дитину вивезти з хати або решту здорових, аби в купі не були. Все треба тямити, що коли в дитини болить горло, так се може бути признака шкарлятини або дифтерії; катар або кашель з горячкою часто заповідає кір або коклюш; висипка на шкірі значити кір, шкарлятину або віспу.

КОНФІСКАТА МАЄТКІВ ГАБСБУРҐІВ.

Румунський уряд сконфіскував на Семигороді 39.000 морґів поля, власности б. австрійського архикнязя Йосифа. Конфіскату мотивовано Санжерським договором.

ПУАНКАРЕ ГРОЗИТЬ НІМЕЧЧИНІ

ПАРИЖ, 10. вересня.—Французький премієр Пуанкаре говорив в місцевости Мо з нагоди осмих роковин побіди над Марною. У своїй бесіді він заявив, що Франція змусить Німеччину до заплати „воєнного відшкодовання", хотяйби мала взятись до неї на власну руку.

КЛЄМАНСО ЇДЕ ДО АМЕРИКИ.

ПАРИЖ, 10. вересня. — Бувший французький премієр Жорж Клємансо приїздить в падолисті до Америки аґітувати за відновою американської приязни для Франції.

ПОВСТАНЦІ ПРАЦЮЮТЬ.

СОФІЯ, 22. серпня. — Харківська ґазета „Комуніст" під наголовком: „Бандити не втихомирюються" пише.

Між станціями Романів-Печанівка відбулася катастрофа з почтовим потягом, який прямував від польського кордону в напрямку на Київ.

Зелізничний шлях між цими станціями був розібраний бандитами.

Потяг зійшов з рельсів і почав горіти.

Є забиті та ранені.

„На місце катастрофи виїхали представники Революційного Трибуналу, Державного Політичного Управління (Че-ка) та зелізнича адміністрація.

„Розпочато енерґійний розшук бандитів".

НИЩИЛИ КАПІТАЛ; ТЕПЕР ПЛАЧУТЬ ЗА КАПІТАЛОМ.

БУКАРЕШТ, столиця Румунії 4. серпня. — Харківському „Комуністови" (ч. 129) пишуть з Полтави:

„До останнього часу у нас аренда посувається туго.

„Переливаємо, по суті, з однієї склянки в другу. А нового притягнення капіталу у нас немає.

„Ґуберніяльна Рада Народнього Господарства здала в аренду до останнього часу 54 підприємства. Але приватні особи взяли з них в аренду тільки 9 підприємств".

СВОЇ ПРОТИ СВОЇХ.

Один із польських представників соціялізму, редактор „Роботніка" і горячий прихильник куцої автономії для Східної Галичини, п. Голуфко вибрався з Варшави до Млави, де відбувалося віче. Голуфко виголосив промову, але населення за намовою вшехполяків почало кричати: „Ідж до Троцкего і Палестини" і напало на нього з дручками та камінюками. Побитий цеглою та покрівавлений редактор і апосот П. П. С. ледви живий утік до Варшави. Підчас цілої авантури поліція заховувалась невтрально, дозволяючи бити „большевіка" до схочу.

РЕВІЗІЯ В СТАНИСЛАВОВІ.

Дня 20. липня в домі Зиновія Козловського переведено ревізію. На запит п. Козловського, яку ціль має ревізія, заявив аґент: „Я мам од давна пана на оку". Аґент Скібіньскі, який переводив ревізію, це людина без найменшого образовання із претенсіями на політичного Шерльок Гольмса „кресуф". Всі його вибрики і надужиття бере дирекція поліції в оборону. При ревізії у п. Козловського цей аґент „викрив" і сконфіскував деякі документи, метрику, кілька примірників українських ґазета та фляшку рицинусу, яку пан аґент назвав „нітроґліцериною". Переведено слідство, яке не дало жадного висліду, а забраних документів не звернено і досі.

ПЕРШІ ЖЕРТВИ НА ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ

1. Дітройт, Гемтремк, Миш.	$1,245.75
2. Товариство Провидіннє, Филаделфія, Па.	500.00
3. о. Олекса Пристай, Карнеґі, Па.	25.00
4. п. Іван Швед, Карнеґі, Па.	25.00
5. о. М. Кінаш, Филаделфія, Па.	20.00

СКЛАДАЙМО ФОНД ТА БУДУЙМО О ВЛАСНИХ СИЛАХ СВОЮ ДЕРЖАВУ! ДОПОМОЖІМ ВИГНАТИ ЛЯХО-ТАТАР З УКРАЇНСЬКОЇ ЗЕМЛІ і не щадім тепер на ту ціль центів! Коли хочемо допомогти, так допомагаймо негайно, а жертви посилаймо на адресу:

DIPLOMATIC REPRESENTATIVE OF GALICIA,

411 Southern Building, Washington, D. C.

ЯК СКЛАДАЮТЬ СІЧОВИКИ ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ?

Нам пишуть:

Січовики взялись по всіх сторонах до праці над збіркою на фонд, призначений на ратованнє Галицької Землі з рук ляцьких опришків.

Про приготовання до збірки чути зі всіх сторін. Вже і наспіли перші жертви, а саме переслали:

1. — Перший Округ Січової Організації в Филаделфії	$116.00
2. — Відділ 9. ім. Петра Конашевича Сагайдачного в Бриджпорт, Па.	30.00
3. — 43. сотня ім. Михайла Павлика в Филаделфії, Па.	77.35

Се одначе тільки початок великого діла. Незабаром відгукнеться на збірку ціле Січове Товариство, а з ним і всі щирі американські Українці.

НЕ ЖАЛІЙМО КУЛЬ ЛЯХО-ТАТАРАМ, А КИНЬМО ВСІ ЯК ОДИН ЩИРУ ЛЕПТУ НА БОРОТЬБУ ЗА РІДНУ ЗЕМЛЮ!

НЕХАЙ ЖИВЕ ЧИННА БОРОТЬБА В СТАРОМУ КРАЮ!

СПРАВА СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ В ІТАЛІЙСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ.

ІНТЕРПЕЛЯЦІЯ В ІТАЛІЙСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ В УНІВЕРСИТЕТСЬКІЙ СПРАВІ І В СПРАВІ ІТАЛІЙСЬКО-ПОЛЬСЬКОГО ДОГОВОРУ ВІДНОСНО НАФТИ У СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ.

Професор університету і посол Етторе Льомбардо-Пелеґріно поставив дня 11. серпня с. р. інтерпеляцію в університетській справі, яка дослівно звучить:

Інтерпелюю президента міністрів і міністра для закордонних справ:

Яку акцію думає розвинути італійське правительство відносно цілого ряду сумних фактів, які відкривають плян Польщі згнобити національність Східної Галичини, сю величаву маніфестацію національної і культурної свідомости;

Чи не думає воно усіми способами, які дає йому міжнароднє право, міжнародня мораль і зокрема сен-жерменський договір, інтервенювати, щоби була респектована і офіціяльно означена у своїх неоспоримих політичних і леґальних основах Галицька Республіка, ядро сеї України, яка є одним з найактивнійших елементів у відбудові европейського Сходу, з чудовим селянським населеннєм, яке дало герший приклад в історії усіх часів і зуміло уважати конечним та есенціональним для своїх святих національних ревідикацій право до високої культури, основуючи тайний університет на місце загарбаного йому університету у ЛЛьвові;

Чи акція італійського уряду, представника демократичної і правдиво ліебральної Італії, буде згідна зі славними традиціями Італії і з її новою програмою мира.

• • •

Посол УРБАНО ПРУНОТТО поставив в справі нафтового договору 14. серпня с. р. інтерпеляцію, яка звучить:

Підписаний запитує міністра торгу і промислу, щоби знати:

Чи правдива є відомість, подана деякими щоденниками, що польський уряд в цїли скаптовання голосу Італії в Найвисшій Раді заоферував нам нафтові концесії у Східній Галичині, та коли так, то яку відповідь дало на се правительство Італії;

Чи міністер торгу і промислу не думає дати на всякий випадок повне запевненнє, що Італія не візьме ніколи участи в такім огиднім торзі, якого предметом була-б незалежність одного народа.

Жадається відповіди на писмі.

До пояснення додамо, що мимо заходів Польщі, щоб заключити з Італією договір також в справі східно-галицької нафти — Італія, стоячи на становищі співсуверена Східної Галичини, відкинула польські пропозиції.

ПО ПОБІДІ ТУРКІВ НАД ГРЕКАМИ В МАЛІЙ АЗІЇ

АТЕНИ, столиця Греції, 10. вересня. — Турки з армії націоналістів Мустави Кемала паші по побіді над грецькою армією в Малій Азії заняли місто Смирну і стараються удержати там порядок, хотяй се дуже тяжко, бо в місті повстала анархія, різні і крадежі- а притім поширились і всякі пошесні недуги.

Богато Греків взяли Турки в полон, а ті, що вспіли втікти, тепер прибувають кораблями до Атен.

Війско бунтується проти грецького короля Константина і домагаються повороту до влади бувшого премієра Елевтеріоса Венізелоса.

Кажуть, що король Константин буде мусіти уступити, а на його місце прийде його син Александер, на якого Венізелос згодився би.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3. 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign ond Jersey City Rates.		В Джерзи Ситі і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.7

За кожду зміну адреси платиться 10 ценітв.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ПОЛЬЩА.

Польща перебула незвичайну кризу. Два місяці не було міністерства а голову держави обжаловувала соймова більшість в нарушенню конституції і відмовляла йому право покликувати премієра міністрів.

Голова держави, Пілсудскі, повів справу так, що поставив на своїм. Назначеного соймовою більшостю на премієра міністрів Корфантого, не затвердив і допровадив до того, що сойм мусів таки просити його, щоб комусь поручив місію утворення кабінету.

Пілсудскі покликав тоді професора краківського університету Новака і цей склав кабінет, який дістав апробату Пілсудского і був принятий соймом.

На тім покінчилася покищо криза в Польщі. Покищо, бо була вона тільки початком тої внутрішної боротьби, яку Польща перейти мусить, боротьби між консервативно-вшехпольськими елементами з одного боку, а демократично-поступовими з другої сторони. Дотеперішний сойм мав перевагу першого елементу; консерватисти й вшехполяки виявляли велику рухливість і агресивність. Вони поборювали Пілсудского, як демократа і угодовця та мов ідеал „кресового лицаря" висували звісного із своїх звірств у Східній Галичині ґенерала Галлера. Орган вшехполяків „Ржечпосполіта" закидав Пілсудскому легковаження волі народу, котрого представником являється сойм, нападав на нього за його федераційні стремління, за похід на Київ, за Петлюру і т. д. Дійшло до того, що голову держави вшехпольська преса називала „варколом" та хотіла позбутися його за всяку ціну. Вшехполяки хотіли зробити начальним вождом ґенерала Галлера, а на голову держави покликати Падеревського. На Падеревського збирали Поляки гроші серед своїх кольоністів в Америці. Але збірка не випала блискучо, а соціальна демократія загрозила вшехполякам домашною війною. Пілсудскі поїхав до армії в Берестю Литовськім, а потім на свято леґіоністів у Кракові, де його дуже величаво гостили.

Вшехполяки мусіли капітулювати, бо показалося, що за Пілсудським стоять соціялі-демократи, селянство і армія, за винятком так званих Галлерців і штабу ґенерала Довбур-Мусніцкого.

Кабінет Новака має перед собою два дуже тяжкі завдання: автономія воєвідств з мішаним населенням і вибори до нового сойму. Внесення, щоб дати автономію землям з непольською більшостю, в перший черзі Східній Галичині, поставили галицькі посли до польського сойму. Можна було відразу сподіватися, що зробили вони се під напором антанти і під натиском внутрішних відносин, щоб не допустити до сильної партії непольських послів у Варшаві. Українці, Жиди, Німці, Білорусини та Литовці могли дати мало що не половину нового сойму, що розуміється не дуже то й усміхалося Полякам. Краще тоді зробити якісь воєвідські соймики, — буде вовк ситий і коза ціла. Нині знаємо, що внесення галицьких послів було вислідом протесту анґлійського посла у Варшаві, котрий заявив, що Польща не має права робити виборів у Східній Галичині, бо галицька справа не рішена.

Тоді Поляки зробили великодушний ґест і скликали анкету для вирішення східно-галицької автономії. Вислід нарад тої анкети держиться в тайні. Пускають тільки пробні бальони, щоб довідатися, що скажуть Українці.

Таким пробним бальоном була вістка в „Курєрі Львовскім", що Східна Галичина дістане „воєвідску автономію", з національним катастром, з окремими секціями, польською і українською та з українським міністром родаком у Варшаві.

Нема що казати, що така автономія, то ніяка автономія, це ніби якісь ради повітові, тільки на більшій теріторії, а що значить „міністер родак", це тямлять Українці ще з часів покійної Австрії. На таку полову жаден Українець не дасть себе зловити. Тому то й пише „Роботнік", що наради анкети над автономією зайві, бо Українці її не приймуть.

Українці мусять стояти на тому, що галицьке питання повинно бути вирішене не в Польщі, а на міжнародній арені, як вирішено питання деяких других держав і народів. Кажуть, що в Ґенуї Франція підходила до українських кругів з предложенням, щоб зі Східної Галичини, Волині, Підляша і т. д. утворити окрему державу, але сфедеровану з Польщею, щось ніби колишня Швеція і Норвеґія, або Австро-Угорщина. На такий плян не хотіла згодитися Анґлія, бо вона чуєтся звязаною договором з колишньою Росією.

Не знаємо скільки правди в цій вістці, але на всякий спосіб Українці жадної автономії, ані федерації, ані загалом якоїнебудь злуки з Польщею не приймуть.

Деякі польські чи польсько-французькі заходи коло Українців є даремні і згори засуджені на невдачу.

Бо основою української політики мусить бути розлука а не злука з Польщею.

ПІДПИРАЙМО ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ РІДНОМУ КРАЄВИ!

Українські громади: Спішіться, бо час не жде, а хвиля важна! Беріть собі добрий примір із славної громади в Дітройт, Миш. Скликуйте негайно наради! Збирайте жертви на оборону рідної землі та шліть їх до:

DIPLOMATIC REPRESENTATIVE OF GALICIA,
411 Southern Building, Washington, D. C.

ЧИ БУДЕ ЦАР?

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи").

Недавно я писав до „Свободи" про таємні заходи російських монархістів і про уловленіє ними українських душ. Сими днями вияснилися наслідки російських потаємних монархістичних зїздів і нарад, а також стає ясною й їх остаточна політика що до українського питання. Російські монархісти рішили відкрити свої карти перед світом і перед Українцями.

Дня 8. серпня в Бріяні великий князь **Кирило Володимирович Романов** випустив два маніфести: один до „русскаго" народу а другий до „російського" (не „русскаго") війска.

Обидва документи дуже цікаві і в кождім разі творять епоху в дотеперішній діяльности російських монархістів за кордоном.

От найцікавійші уступи з тих маніфестів:

...Ми віримо, що імператор Николай Александрович живий, і що чутки про його смерть поширюються тими, для котрих його спасіння є страшною небезпекою.

Наше війско не може позбутися надії, що він найясніший, поверне на свій престол, але ми знаємо, що до тої хвилі поки русскій народ не визволиться від тяжачого над ним злого гніту, доти не прийде й можливість його торжества.

Колиб-же Боже Порвидінне так судило, що Його Царська Величність і Його Царська Високість Цісаревич Олексій Миколаєвич не дожилиб до вже близкого дня визволення Росії з ганебного рабства, то всеросійські народні збори скажуть нам, хто має бути повноправним господарем в Росії.

...Через се, й з огляду на брак відомостий про спасіння великого князя Михайла Олександровича (рідний брат царя Миколи, перший престолонаслідник по його сині) я, яко найближчий по закону про престолонаслідство член царського дому, вважаю за свій обовязок стати на чолі всіх російських визвольних змагань, яко оборонець царського трону, до того часу, поки не будуть спростовані чутки про злочинне замордовання Імператора і Престолонаслідника, або до того дня, коли Всеросійські народні Збори настановлять законного царя...

Хай мені, рідному внукови Царя-Освободителя, буде суджено віддати моє життя за спасіння русского народу! Хай Господь пошле нам свою поміч і хай його всемогуче благословення зійде на путі русского народу!

(З маніфесту до русского народу).

А от що між иншим говорить маніфест до **російського** війска:

...Слава тим, що під ярмом ненависної їм чужинецької влади на батьківщині зберігають в своїй душі вірність православному цареви аж до того дня, коли вони побідно скинуть тяжке ярмо. Нема двох русских армій, а по обох боках російського кордону є тільки одна одинока русская армія, котра безмежно віддана Росії, її віковим духовим основам і відвічним її цілям.

Я прошу Бога, щоб Його Імператорська Високість Великий князь Микола Миколаєвич взяв на себе верховну команду над русскою армією, а до того часу всі належні вказівки виходитимуть від мене при співробітництві випробованих і славних полководців, котрі вже заслужили подяку від оРсії...

...Хай Бог охоронить тебе, російське війско, і хай Господь пошле тобі побіду!

Так кінчиться другий маніфест. Обидва маніфести скріплено підписом князя Ґоліцина-Муравліна, що іменує себе членом Державної Ради. В сих маніфестах найбільш важним є те, що нарешті ясно й отверто виступає особа, котра бере на себе відповідальність за царський престол до того часу, поки в той чи инший спосіб зявиться „законний" цар. Друге, що дуже цікаво се те, що князь Кирило бере на себе й відповідальність за армію, поки не зговиться стати на її чолі князь Микола Миколаєвич. А сей без огляду на всі на нього „нажими" з боку монархістів на се покищо не відважується. Ціль сих маніфестів є подвійна. Насамперед для дому — Росії — треба поставити якусь певну одну особу, щоб спробувати зеднати народ коло сеї **одної,** а не кількох не знати яких, як се робилось доси. Внук царя Олександра II, царя, котрий дав волю селянам, здається сучасним російським монархістам для тої цілі найбільш підходячою людиною. Вони думають, що авторитет його імени переважить над теперішніми комуністичними авторитетами. Вел. князь Микола Миколаєвич досить популярний серед війска, **а війско, як те, що на еміґрації так і те, що дома („червона армія") трактується як єдине,** і то не „русскоє" (себто з самих Москалів), а „россійскоє", значить, йому без ріжниці народностий призначається відбудувати колишню „единую Россію". Про ніякі народности і про їх долю в майбутній монархічній Росії ані слова! Коли говориться про нарід, то тільки про „русскій", котрому очевидно має належати головна роля і всі права в державі, як се було доси.

Про те, як мають бути уладжені відносини до інших народів, бодай щодо українського, дає пояснення орган російських монархістів, що виходить в німецькій мові у Монахові п. з. „Авфбав Кореспонденц". Се орган ґенерала Біскупського, котрий приєднує до російських монархістів і Українців і при котрім в ролі „українських монархістів" стоять тільки двоє — І. Полтавець-Остряниця і Борис Бутенко (колишні достойники гетьмана Скоропадського. От що пише з нагоди тих маніфестів про українську справу і про майбутні політичні вигляди на Україні в останнім числі (33-ім) сей орган:

„...Сі українські чисто сепаратистичні стремління були тільки крайности придавленої і опираючоїся на саму себе волю до збереження племінних особливостий. Вони не відповідають ні історичним, ні ґеоґрафічним, ані національним потребам народу. Се вже нераз зрозуміли українські вожди, і сьогодня можна сказати, що серед дальновиднійших з них спостерігається стремління до будучого злучення України з російською Північю при забезпеченню автономії в усіх українських справах".

Не знати звідки такі інформації і про яких українських „вождів" має російський монархічний офіціоз з Монахова, але видно, що він в тім хоче переконати не так своїх однодумців, як самих Українців, серед котрих більше як двох прихильників (тай то не знати, наскілько певних, бо вони раз-у-раз міняють свої орієнтації) він собі ніяк знайти не може. А що московська безоглядна непримиримість щодо українського питання вже всім досить знана, то сейже орган намагається переконати своїх московських однодумців, щоб вони (бодай на око!) були більш податливі до українських домагань:

„Великоросів, які тепер борються проти большевиків, певно коштуватиме великих зусиль, щоб признати права їх південних одноплеменників. „Самостійників" неправильно з історичного боку оцінюють навіть сьогодня, і тим утруднюють їм поворот від їх крайніх поглядів. Але потреба часу не дурно навчила всіх тих, хто справді є російським патріотом, що треба все наново передумати, пережити і зрозуміти свої помилки. Вони (себто ті патріоти) є готові будувати на нових основах. Тимбільше, що якраз Українці найзавзятійше бороняться проти большевизму так, що навіть сьогодня цілі области управляються у них цілком самостійно, і большевики не всилі примінити до них свою систему гніту й визиску".

Отже в сих наведених уступах ясно виступає програма й тактика російських монархістів у їх майбутнім державнім будівництві:

„Єдіная неделімая Россія" на практиці, і замилювання очий можливостю автономії для України.

Не будемо тут говорити, яку автономію Росія може чи збирається дати нам. Про се найліпше говорить наша історія з часів переяславського договору (1654 р.) аж до сього дня. Не знати тільки, яка „автономія" лекша була для нас: чи та, яку давали нам московські царі й імператори всеросійські, чи та, котру ми мали від московської демократії в особі Керенського, а чи від комуністів в особі Леніна?

Ясно одно, всі московські круги думають однаково: Україна державної самостійности мати не може й не буде!

Останній виступ монархістів має свої цілі й для широкого світу. Як говорять — вони хотять показати світови, що вже мають певну особу і при тім царського роду (доси такої не було), котрій світ може вірити, що вона доведе Росію до оконечного виходу з большевицького хаосу і руїни (а в очах світу якийже вихід для Росії як не монархія). Позаяк ся особа має леґітимні права, то на думку монархістів — вона має і всі дані для відбудови держави, а тому російські монархісти чекають на моральну, а головне на матеріяльну допомогу собі й свому леґітимному заступникови, від Европи, а особливо від Америки, котра либонь також бажає „єдиної й недєлімої" Росії. Які підстави вони мають, щоб так надіятись, те покаже будуччина.

19. серпня, 1922.

С. Монахівський.

ЛИСТИ УКРАЇНСЬКОГО ЖУРНАЛІСТА.

VI. ПИСЬМЕНСТВО ПОЗА ДРОТАМИ.

В життю нашого народа, на протязі богатьох поколінь завжди була обмежена кількість сумлінно успособлених громадян, що підпирали своїми раменами нестійну будівлю нашої нації. Переважно це буди ті люди, що свідомо присвятили своє життє розвиткові української культури.

Всебічні утиски зовні та скрутавнутрішня, а поза тим глибока несвідомість та лиха інертність ширшого загалу і його байдуже відношення до працьовників на полі рідної культури, — були і є головною причиною постійних наших неповоджень у національній справі.

Історія нашого народа, довгий спис отих „занепадів" та „відроджень" нашої культури, містить у собі не одну кріваво-жорстоку сторінку такої байдужости. Ця байдужість доводить силою життєвих прикладів, що незламний дух народа вміє часами видобувати зі своїх бездонних жерел могутніх велитнів розуму, поруч тих, з ласки Божої „апостолів правди і науки", що самі собою повстають від українського Чорнозему... Але... але знову прокляте „але", яке зупиняє нас майже на кождому кроці, це та сама несвідомість і байдужність...

Хеба мало в нас є таких випадків, коли чужа для нас культура намагалася видерти з пазурів недолі того, чи иншого творця духового нашого народу?... Випадки ці настільки численні, що про них неварто й говорити... Повторюються вони від Шевченка й Куліша аж до Грушевського й Олеся і, часто буває, мають свої наслідки. — Сумний кінець творчої праці в сучасному Михайла Яцкова так нагадує нам кінець діяльности Якова Головацького...

Але, чи бачили ми серед нашого суспільства щире бажання протиділати тому всьому? Чи бачили ми бажання загалу в напрямі збогачення своєї духовної культури хоч би коштом тих, що вже офірували себе для цього?... — Такого бажання дужеа мало і невблаганна історія готує для майбутніх поколінь нові сторінки „занепаду", які годі буде виправдати навіть „відродженнєм", бо цей час, то „пора великая єсть", коли кождий інтелектуальний працьовник мусить виявити максімум тієї енерґії, яка оправдала-б нас перед лицем Майбутности і не заставляла-б **свідомість** червоніти за **несвідомість...**

Хто шанує свою націю, передовсім мусить дбати про, її культуру. Українське громадянство мусить заопікуватися своєю культурою, а також, цілком зрозуміло, тими, що творять цю культуру.

Чи знає сучасне громадянство, серед яких умовин перебуває тепер більшість культурних робітників? — Очевидно, що й не хоче знати, хоч знати **мусить.** Мусить знати тому, що це питання не останньої ваги в життю нації, — бо инакше, в майбутньому, ми знову будемо змушені йти в науку до чужинців.

Наразі хочу сказати пару слів про становище наших письменників на еміґрації в Польщі; а ліпше буде сказати, — на **інтернації.**

Їх стан переходить межі всяких уяв жаху... Крівава визвольна боротьба, що тягнеться ще й досі, захопила їх, завихрила й пороскидала по ріжних таборах, відірвавши одного від другого і обгорнувши розпачем їх душі... Одначе, як не важко прийшлося їм, але й тут, будучи відірваними від рідного краю, невтомно, з якоюсь надлюдською енерґією провадять вони інтензивну творчу працю, несуть світло в похмуре й недогадне життя вигнанчої маси, та вносять можливу при цих обставинах, вкладку в загальну скарбницю нашої культури.

Будучи без найменших матеріяльних засобів, ці творці й служитські культури забули за своє власне життя. Самі собі письменники, самі собі складачі й друкарі, самі собі експедітори й переплетчики — сидять вічно голодні, голі і босі... Так підірвали найдорожче, що мали з України, — здоровля і тепер 80% з них хорають сухотами...

Крамар, швець, кравець і хлібороб на ріллі — мають хоч якубудь заплату за свою працю, а ці робітники, на раменах яких лежить сама будучність, зостаються в стані жебраків, навіть гірше жебраків, а страдників..

Час було-б нашому громадянству звернути свою увагу на допомогу діячам своєї культури, що вже третій рік сидять поза дротами і, будучи відрізаними від світа, не покидають працювати для нього. Отже ціле наше громадянство, де-б воно не було, мусить поспішитися з матеріяльною та моральною допомогою страдникам загального лихоліття, щоби цим підтримати їх на силах, заохотити до праці, а головне, — дати їм до зрозуміння, що вони не самі.

Як відомо, останній час покликав до праці спеціяльний допомоговий комітет у таборі „Каліш", який утворили Літературно Мистецтво Т-во „Веселка", що видає під цею назвою свого місячника. В найближчих днях сей комітет оголосить своє істнування спеціяльною відозвою до українського громадянства.

Львів, 12. серпня, 1922 р.

К. Лаврінович.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

М. К., Істон, Па. — Ми одержали письмо від незнакомого чоловіка, у котрім він покликуеться на свояцтво із вами. Він пише, що має клопоти із еміґраційними властями і що мають завернути його до старого краю. Просить, щоби збирати на нього жертви і посилати на вашу адресу. Зрозумієте, що ми не годні нічого вчинити, бо не маємо найменшого поняття про ціле діло. Єсли це справді ваш свояк, то ви повинні подбати самі, щоби подати чи призбирати йому поміч.

ПОДЯКА.

Низше підписана отсим складаю щиру подяку Екзекутиві У. Н. Союза за уділенне мені запомоги, яку я отримала в сумі 50 долярів. До всего загалу кличу: Вступайте в члени У. Н. Союза, бо лише наша орґанізація, У. Н. Союз, уділяє такі запомоги, з котрих в тяжкій недузі користають її члени. Желаю нашій орґанізації, щоби зросла вкороткім часі до 50.000 членів. — **Ева Пришляк,** Ландіс Ленз, Па.

БРАТТЯ АМЕРИКАНЦІ!

Стихійний ґрандіозний взрив Української Нації до боротьби на закріплення своєї державної самостійности, потягнув за собою самозрозуміло богато, дуже богато жертв в людях. Одні лягли головами на полю Слави, другі вернули домів з ушкодженим здоровлям як обезображені каліки, не здібні до праці.

Не удалося нам закріпити Української Держави, тож і нема на разі кому взяти на себе удержання цих, що на жертвенику Вітчини зложили все своє найдороще — своє здоровля.

Обовязок сей спадає отже на цілий Український Народ, на всіх тих, що їх судьба ощадила в змаганях за ту велику Ідею. — Честь та гордість національна ніяк не позваляє нам на це, щоби наші Герої, ті наглядні докази нашої національної самосвідомости та геройства, окриті лахміттям, голодні без притулку простягаючи прошачу руку по милостиню, свідчили про байдужність та незрілість нашого народу, викликуючи утішну погоду наших ворогів, знеохоту у своїх, а жаль і розпуку до нас у тих нещасливих.

Українські інваліди мусять перейти на заслужене почесне удержання цілої Української Суспільности. Наші національні герої мусять бути вповні забезпечені і то так, як сего вимагає наша національна честь.

В тій цїли завязався у Львові „СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ" кооператива з обмеженою порукою, що має на меті закладати ріжного рода майстерні, як шевські, кравецькі, слюсарські, столярські, де малиб змогу українські інваліди вивчитися відповідного своїм силам, ремесла після того самим працювати на своє удержання. Дохід з даних майстерень як і також торговельних приємств, які кооператива має провадити по розділенню припадаючої дивіденди своїм членам-удільникам є призначений на лічення і удержання тих українських інвалідів, котрі в наслідок одержаних ран вже зовсім до праці не спосібні.

Кооператива ця, для своєї успішної діяльности потребує значного закладового капіталу. Українська суспільність мусить його достарчити вписуючись ґромадно в члени згаданої кооперативи так, щоби не було ні одного свідомого Українця, котрийби не був членом удїловим.

Українська суспільність повинна цілому світови дати доказ, що вміє шанувати тих, котрі в горячий і рішаючий мент не вагались своє життя посвятити в обороні прав Рідного Народу.

Управа „Союза Українських Інвалідів" — сподієсея, що Ви Браття-Американці, як свідомі члени української суспільности зрозумієте як слід пекучу потребу допомоги постраждавшим Оборонцям Рідного Краю, вплишетеся всі як один в члени згаданої кооперативи і рівночасно позасновуєте по всіх місцевостях (де живуть Українці) Америки, „Комітети Допомоги Українським Інвалідам Рідного Краю", котрі займуться збиранням жертв на допомогу і будову власного дому для українських інвалідів.

На Вас Браття-Американці ціла надія тих найнещасливіших із нещасних, бо Рідний Край в обороні котрого стратили вони своє здоровля знищений довголітною війною не є в силі відповісти, як слід наложеним на нього многим обовязкам.

Прислухайтеся добре Браття-Американці а почуєте голос розпуки пять тисяч тепер безруких, безногих, сліпих, спаралізованих, українських інвалідів, колись повних життя і посвяти — карних членів Української Суспільности.

Уділи і жертви належить присилати на біжучий рахунок „Союза Українських Інвалідів" до „Краєвого Союза Кредитового" у Львові, Ринок ч. 10. І. пов.

По близші інформації належить звертатися до канцелярії „Союза Українських Інвалідів" у Львові, при вул. Руській ч. 3.

ОДИН УДІЛ ВИНОСИТЬ 1,000 МП. І 100 МП. ВПИСОВОГО.

У Львові, дня 8. серпня, 1922.

УПРАВА „СОЮЗА УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ":
Зиновій Пеленський, Дмитро Конюх, Йосафат Сідельник.

Іван Франко.

РУСЬКІ СЛЬОЗИ ЖІНОЧІ.

Жени роусськія всплакашася.

Де не лилися ви в нашій бувальщині,
Де, в які дні, в які ночі —
Чи в половеччині, чи то в князівській удальщині
Чи то в козаччині, ляччині, ханщині, панщині,
Руськії сльози жіночі!

Скілько сердець розривалось ридаючи,
Скілько звялили страждання!
А як же мало таких, що міцніли складаючи
Слово до слова, в безсмертних піснях виливаючи
Тисячолітні ридання!

Слухаю, сестри, тих ваших пісень сумовитих,
Слухаю й скорбно міркую:
Скілько сердець тих розбитих, могил тих розритих,
Жалощів скілько неситих, сліз вийшло пролитих
На одну пісню такую?

ДОПИСИ

РАЧЕСТЕР, Н. Й.

За гроші продавби і рідну маму.

Є між нами такі людиска, що за гроші продалиби свою честь, свій нарід, свою рідну маму. Якраз тепер крутиться між Українцями в Рачестер оден такий хруник. Він ходить поміж українськими хатами і відмавляє людий від вступлення до укр. запомогових орґанізацій. Він страшить цим, що мовляв, в укр. орґанізаціях стоять старі люди і як вони пімруть, то каси випорожняться, а орґанізації впадуть. Натомісць він захвалює якусь там асекурацію, у котрій є аґентом.

Не потреба великої науки, щоби зрозуміти, що той дурисвіт туманить людий очевидною брехнею. Кождий знає, що асекурації приймають людий таких старих, що У.Н. Союз не принявби ніколи. Кождий знає також те, що старший чоловік, коли приймуть його до У. Н. С., мусить платити більше, як молодший. На ділі наша табеля, зладжена після віку, є уложена на основі статистики, яка передвиджує правдоподібний пересічний вік чоловіка. Притім У. Н. Союз не є ніяк зложений із стариків, а як раз складається з молоді і людий у самій силі віку. Це можна було бачити хочаби на конвенції У. Н. Союза, де делеґати були лайже самі молоді.

Силу У. Н. Союза показує його маєток, який дає більше обеспечення своїм членам, чим яканебудь друга запомогова організація.

По асекураціях видається міліони на оплату урядників і аґентів. Ця оплата іде з кишені асекуруючихся. В У. Н. Союзі усі видатки є дуже малі. Знамениту господарку У. Н. Союза показує безперестанний зріст маєтку. Якби наші люди мислили самі, а не дали себе піддурювати другим, то не було би і одного Українця, що не належавби до нашої орґанізації.

Бо жадна друга запомогова орґанізація не дає такої безпечности і певности як У. Н. Союз. І патріотичним і розумним обовязком є стояти у своїй народній орґанізації, яка подає усю ґарантію, що запомоги будуть виплачені скоро і певно. Кождий член У. Н. Союза знає, який є маєток орґанізації, де і як він ульокований, і повинен про це росказати усім тим Українцям, що ще не належать до У. Н. Союза.

Союз має докладний обрахунок, кілько кождий мусить платити, щоб орґанізація була безпечною на всякий принадок. А коли у нас оплата є меньша від оплати в асекураціях, то для того, що ми не маємо великих видатків на всілякого рода платні для аґентів і урядників.

Як де є орґанізації, де платиться меньше, то розгляньте їх маєток, а самі побачите, чи вони безпечні.

Тільки трохи „хлопського розуму", а будете гнати буком усіх, що будуть вас заманювати кудинде, а не до У. Н. Союза.

Український хлопець.

—o—

МІННЕАПОЛІС, МІН.

З поміж українських громад в Злуч. Державах Америки, які серіозно займаються народніми справами, не послідне місце занимає Міннеаполіс. Хоть громада тутешня під теперішню пору дуже маленька, бо одна частина Українців виїхала до рідного краю, а друга знова пішла на службу Лейби Бравнштайна, чи так Леона Троцького, — то однак позіставші тут Українці, що гуртуються при церкві св. Константина, не засипляють народньої справи, і відповідно до своїх сил тручають вперед колесо народньої роботи.

Ось недавно тому, бо 27-го серпня, заходами українського драматичного кружка відсвятковано у нас торжественно сто осьмий рік уродин нашого ґенія Тараса Шевченка святочним вечером, на який зложилися продукції хорові, сольові, музичні, деклямації та виведенне на сцену вечерниць з „Назара Стодолі", а на самім кінци сценічний образок, змальований на тлі теперішних сумних відносин на Вел. Україні.

Весь дохід з цего вечера призначено на голодуючих братів Вел. України.

Не буду розводитись над поодинокими точками програми, скажу лиш коротко, що вечерок випав зовсім вдоволяючо, під зглядом виконання поодиноких точок програми, чого доказом були гучні оплески присутних на галі гостий по кождій точці.

За те під зглядом фінансовим слабше випав сей вечір, бо і галя церковна за мала на цього рода обходи, а посторонна публика зовсім не дописала, хиба що зявилось на галі трох „товарищів". Помимо цего вечерок приніс чистого доходу $45.55.

На закінченнє вечерка хор враз з публикою відспівав „Ще не вмерла Україна, а діти підчас того пішли поміж публику, та зібрали $10.00 від отсих жертводавців: о. Вас. Ґривнак $5.00, а по долярови зложили: Дмитро Гусак, Василь Кордуба, Анастазія Попко, Никола Ґрубрин та учитель української банди, Мр. Біч. Дрібними датками прийшло $9.45, отже загальний дохід дав $65.00, які рівночасно висилається, де призначені.

Розуміється само собою, що наші своєрідні „камуністи" волілиб дати пару „кербелех" Лейбуньови на нову ярмурку, ніж на таку гуманну ціль, як ратованнє братів своїх від голодової смерти, тому то й винеслись з галі „тихесенько, без гомону".

На закінченнє належиться сердечна подяка всім співачкам та співакам, аматорам та дітям-скрипакам, що брали участь в улаштованню цего свята, як також і українській банді, яка милозвучно пригравала підчас перерв.

Дав би Бог, щоб кожда українська громада відчула так горе своїх братів за океаном, а тогди не одній сиротині отресь гірку слезу, „нехай мати усміхнеться, заплакана мати.

Мольтке.

ВИРІБ ТРІНЕРА ГІРКОГО ВИНА НЕ УШКОДЖЕНИЙ ЧЕРЕЗ ОГОНЬ.

Компанія Йосифа Трінера хоче повідомити загал, що огонь який знищив два флори в будинку при 1333-39 S. Ashland Ave., Chicago в вівторок рано, непершкодить в виробах Трінера Гіркого Вина і других популярних середників. Великий засіб складників і вина в вергавзах обік головного будинку ненарушені, так що виріб наново розпочато слідуючого дня, а протягом 24 годин по огни, розпочато розвозити замовлення наново.

ПРОСЬБА ДО ГРОМАДЯН ЗІ СЕЛА СТІБНА І ОКОЛИЦІ

Родимці! На мої руки прийшов лист від д. Михайла Качмарика, бувшого команданта баталіону Січових Стрільців. У нім він просить не забувати за читальню у нашім рідним селі. Дім читальняний зістав цілковито знищений в часі війни. Требаби будувати новий, а змоги нема зробити це, хиба при помочи еміґрації з нашого села, яка є в Америці і Канаді. Оттут подаю це письмо нашого патріота, яке звучить:

Стібно, 7. VII. 1922.

Вп. Пане Михайле!

Я в імени нашої читальні звертаюсь цею дорогою до Вас з великою просьбою і думаю, що Ви цего мені не відмовите, а навпаки поможете о скільки тільки буде це в Вашій силі. Ви знаєте дуже добре наші національні змагання, наше критичне тяжке положення і то під кождим зглядом. Наш дім читальняний в часі війни зістав знищений а до нової хати своїми власними силами годі прийти, позаяк як знаєте наше село бідне а на будову потрібно добрий мішок п. марок. Тому прошу Вас помістити в тамошних часописах мале прохання до наших земляків о дрібну складку на наш дім „Просвіти", на Ваші руки а опісля відошлете на мою адресу.

Американці! держіться там кріпко за нас всіх...

Здоровлю щиро

Качмарик Михайло.

Сподіюся, що усі наші односільчани, а і наші сусіди з краю, поспіщать з допомогою, щоби у Стібні міг стати назад гарний Народний Дім, у котрім помістилабся і читальня і другі народні товариства.

Жертви прошу посилати прямо на адресу: Михайло Качмарик, Стібно, повіт Перемишль, або до мене, то я усю збірку пішлю разом.

Михайло Мулик.

Адреса: Michael Moolick, 230 Belmont Ave., Newark, N. J.

ПРОСЬБА ДО ОДНОСІЛЬЧАН ІЗ ГРИНІ, ПОВІТ ЗОЛОЧІВ.

Шановні Родимці! Ми одержали вже пару листів від комітету з села Гриня, котрий взиває нас о негайну поміч рідному селу. Як знаєте, що в нашім селі була читальня і велика бібліотека, так що люде вечерами і в неділю мали дезійтися та і не одного дечого навчитися. Все т езістало знищене війною. Лишилась тільки ще для наших людий одна церков. Але уявіть собі, як мусить бути сумно, коли в селі нема ні одного дзвона. І наші браття стараються назад то все відбудувати, але їм не гаразд тепер, бо знищені війною і ще тепер друть ляхи великі податки.

Длятого наші браття кличуть нас о поміч, а ми їх краяни в Америці, що не бачили тих мук і тої біди, яку вони переживали і переживають, повинністьмо поспішити їм з помочию і то негайно. Бо кождий з нас, що тут є в Америці, покинув якусь родину в рідному селі і сам в ньому родився, виріс, і до розуму дійшов, і можливо що ще поверне назад і тоді віддячуться вам за ваші щирі жертви, котрі ви пішлете тепер з Америки.

Ми, односільчани зійшлися в неділю, дня 27. серпня до Ню Йорку на наради і вибрали комітет до збирання жертв на поміч рідному селу. До сего часу зложили: Володимир Сидорович, Лука Сидорович і Василь Кузьма по $5.00, а деклярували: Павло Граничка, Анна Ґолдевич і Василь Шеремета по $5.00. Просимо з других місцевостий присилати жертви до комітету на руки касієра: Luka Sydorowicz, 102 Pitt Street, New York, N. Y., котрі разом відошлемо.

ЗА КОМІТЕТ:

В. Сидорович, Л. Сидорович,
В. Кузьма, П. Граничка.

Микола Богун.

З МИНУЛОГО ТА СУЧАСНОГО

Начерк споминів

УКРАЇНСЬКОГО КОНТРРЕВОЛЮЦІОНЕРА.

Присвячую моїм донькам Марусі та Наталці.

(Продовження).

(7)

Забрали. Після допиту випустили. Тоді йде до Сени, **привязує** до ніг коміння і кидається в брудні води річки...

На другий день привезли його до Моргу.

Без ідей та мрій життя не можливе.

В боротьбі-ж за національні та економічні й політичні інтереси, в домаганнях народоправства є конечним, щоб **народ нам був зацікавлений** у своїх правах і привілеях, **бажав сам** виказувати свої погляди, рішати питання свого соціяльного, політичного та національного життя.

А не підпадав впливам готових простих (з першого погляду) формул, маючих характер доґмів, що відучують од самостійної думки та доконечного критицизму.

Проблеме-ж, що стояли й стоять на порядку денному в Росії, розрішались на Заході еволюційним шляхом або низкою відбулих одна по одній революцій, де кожна з них мала свою окрему епоху, — а в нас вони зплелися в один „Ґордіїв вузол".

Ми переживаємо одночасно умови революції і 1779 року, і 1830, 1848 і 1870 років, а загально-культурний розвиток та соціяльно-економічний стан „низів" народніх мало в чому ріжниться від стану селянства Франції в її дореволюційну епоху 1779 року.

Всеросійська соціялістична інтеліґенція хоче уникнути неґативних рис Західно-Европейської культури та змагається по своїм власним теоретичним концепціям збудувати нову, зразкову й для Европи — Росію.

А для сього треба **одну диктатуру** замінити на другу, присилувати демос **скористись** перед новою геґемонією, яка ущасливилаб його всім тим, чого він не розуміє й фактично не хоче.

...Зявилось непереможне бажання повернути назад туди, де все так мені ненависне, але з чим я звязаний усею моєю істотою.

• •

В початку 1911 року, з паспортом австрійського горожанина-Українця маляра Коцького вже був я на Вкраїні.

Хотів перевірити пореволюційні відносини в Росії та можливість мойого леґального життя в своїй батьківщині.

Мусів повернути назад, бо жандармерія мені приписувала те, що й не снилося: ролю головного орґанізатора РУП. на Полтавщині. Се значило — Суд Особливого Присутствія Харківської Судової Палати по 102 статті, по 1-му пункту (пізніще так воно і сталося). Загрожувала дванадцятьлітня каторга, а в найліпших обставинах — довічне заслання кудись в Якутську Область.

Документних доказів проти мене не могло бути, але для російських коронних суддів, коли не вистарчало всього того, що писалося в актах обвинувачення, — до їх послуг обовязковими були ще й „секретні" дані жандармерії та Охранок.

„Люди русскіе", писав у 1878 році орґан „землевольців" „Земля и воля" — „Письма чистосердечнаго русскаго" — „жаждущіе политической свободы, должны обречь себя на защиту крестьянскихъ интересовъ, крестьянскихъ требованій и желаній. Они должны являться ходатаями его на судѣ и в земствѣ, дѣятелями сходокъ, вождями въ крестьянскихъ протестахъ, мірскими людьми, ссылаемыми на каторгу и ссылку".

Але й для такої діяльности потрібно бути леґальним. Всі-ж попередні дореволюційні методи боротьби — нідочого. В пореволюційні-ж часи не знаходять симпатій в народі. Навпаки — навіть серед російського фабричного пролетаріяту відношення до „професіоналів" політичних неґативне й вороже.

Зоольоґічне-ж життя під постійним страхом попасти в лабети Охранки — абсолютно не можливе. Тим більше, що не всякий твій знайомий відважиться дати тобі пристановище хоч-би на одну ніч.

Без душевного спокою, без віри в ліпшу ближчу прийдешність, примушена блукати по чужих краях та безнадійно чекати руху цілющої води в Сильоамській Купелі — така вже доля вільної та невільної всеросійської еміґрації, силою історичних фатальних обставин викинутої за вінця життя, як злочинний анти-державний елемент.

Се можливо тільки в Росії!

...Вернувся закордон із твердим наміром працювати над собою, щоб з фаховими теоретично й практично знанням повернути назад, аби легше було інкоґніто жити на Вкраїні.

III.

В 1914 році жандармерія зловила мене на Полтавщині кілька день після мойого приїзду зза кордону.

Чи революція справді внесла зміни в систему карного судівництва, чи ні, але фактом є, що за два місяці моя справа перейшла через багато інстанцій і я мав акт обвинувачення, а місяць пізніще відбувся й Суд Палати.

Нечувана річ в Росії!

Зовсім-же звичайним було те, що мені впекли 1-ий пункт 102-ої статті за ті „гріхи" „по ниспроверженію существующаго строя", які мені були абсолютно невідомі та за які покуту нести я цілком не передбачував.

Два місяці в тюрмі я все думав, що мені накинуть, який злочин припищуть. Бо часто, коли політична жандармерія не має фактичних доказів, потрібних Судові, що такий-ось займається „революційною діяльністю", — то в такому випадку треба було зфальшувати якебудь діло, щоб вислати його в найліпшому разі туди, куди й „Макар телят не ганяє". Чи не все-одно, які були докази та що за справа? Аби поніс кару! Бо-ж він не є небезпечний для „існуючого ладу".

От через що старого ерупіста, відомого українського публіциста п. Володимира Дорошенка присудили були в Полтаві до кари на смерть за... вбивство полковника Полковнікова.

Докази?

Живе у Стеблін-Камінських, Родина відомого народовольця. Під час трусу в кімнаті Дорошенка знайдено військову шинелю його шваґра. Убивця був у шинелі.

Секретні дані: Дорошенко — укр. соціял-демократ.

Як соціял-демократ, він не міг брати участи в терорі,*) замахах на вбивство ріжних урядових та инших осіб, але чи не все-одно? Коли буде такий гарний випадок притягти його до суду?

*) В ті часи с.-д. терористичні акти осуджували.

(Дальше буде).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

РЕКОРДОВИЙ ЗВІТ УКРАЇНСЬКОГО НАР. СОЮЗА

за місяць серпень 1922 р.

НОВОПРИСТУПИВШІ ЧЛЕНИ.

В. 15. Міндзьо Петро.
В. 22. Савицька Юсифа.
В. 28. Драгущак Михайло.
В. 32. Омахиль Володимир, Шолотин Петро.
В. 38. Станьчак Вас. Цабаль Марія.
В. 42. Стратейчук Михайло.
В. 44. Стефанишин Катерина.
В. 47. Барсук Настя, Стасюк Г. Вас.
В. 52. Хрупалик Дмитро.
В. 57. Палко Михайло.
В. 62. Костишак Анна.
В. 63. Окаль Семен.
В. 65. Захарків Іван, Процак Теодор.
В. 68. Лимішка Едвард.
В. 90. Мартинець Тилимон.
В. 99. Левицька Анна, Деліман Петро, Маркіза Гавриїл.
В. 100. Пайт Михайло.
В. 102. Бедик Микола.
В. 104. Антонорович Іван.
В. 113. Полийовський Микола.
В. 119. Роздай Ілько.
В. 120. Назарик Михайло.
В. 124. Гапанович Самуїл.
В. 128. Коваль Григорій.
В. 132. Братейко Іван.
В. 136. Дудус Михайло.
В. 139. Федасюк Йосиф.
В. 146. Головчак Максим, Воркун Марія, Гащук Петро.
В. 147. Луців Марія.
В. 149. Манько Олена, Гавдун Анастазія.
В. 157. Гнатюк Харитон.
В. 182. Закутинський Цилип, Харко Юстина, Гулька Юстина.
В. 192. Сичка Іван, Шкрамко Анна.
В. 193. Дзюрняк Андрій.
В. 198. Лоцуняк Явдокія.
В. 209. Ярошак Стеф., Шкурат Іван.
В. 213. Бурбела Зофія, Росоловська Магдалена, Косців Константин, Росолівський Михайло, Косців Катерина.
В. 228. Павелко Михайло.
В. 232. Копина Михайло.
В. 233. Комарницький Йосиф, Ходоровська Марія.
В. 234. Чігер Іван.
В. 248. Юзьвак Йосиф.
В. 254. Ребекайчук Дорофій, Ребекайчук Ольга.
В. 270. Стружь Дionізій.
В. 274. Цицик Анна, Сухар Михайло.
В. 276. Столяр Дмитро, Кобилінська Олекса.
В. 282. Летник Петро, Бедзіш Ольга.
В. 293. Поважняк Катерина.
В. 295. Дорош Іван.
В. 351. Хомишак Василь.
В. 355. Ганківський Дмитро.
В. 357. Плаксій Григорій.
В. 370. Гречаник Володимир, Гаврон Текля.
В. 385. Бойко Цараскевія, Бойко Микола, Шмиґановський Іван.

ЧЛЕНИ НАНОВО ПРИНЯТІ.

В. 1. Малиняк Володимир.
В. 9. Качмарський Іван, Тхорик Константин, Вербицький Михайло.
В. 20. Ногаш Ксеня, Міщук Микола.
В. 30. Смеречинський Іван.
В. 37. Чечель Анна, Могила Катерина, Адух Анна.
В. 43. Когут Іван.
В. 61. Королевят Дмитро, Зелинський Іван, Королевят Катерина, Королевят Стефан, Бобер Михайло, Спрох Андрій, Пилип Григорій.
В. 78. Котляр Теодор, Шиманський Франко.
В. 85. Мороз Андрій, Дмитрів Йос., Попко Іван, Павлик Мартин, Кривоцій Клим, Мадай Марія, Мадай Василь, Борецький Гілярій, Борецька Марія, Пітрівський Григорій.
В. 97. Билинь Олекса.
В. 106. Суханич Іван.
В. 108. Колачко Марія, Колачко Дм.
В. 109. Скільчак Андрій, Шумилов Василь.
В. 112. Цубикайло Ева, Пеліх Параска.
В. 114. Гайдук Ема, Гайдук Стефан.
В. 121. Кобітович Петро, Кобітович Марія.
В. 137. Кібало Михайло.
В. 154. Живицька Зофія, Кватковський Йосиф.
В. 157. Яремко Михайло, Бачинський Юрій.
В. 159. Сика Григорій.
В. 192. Гапонський Антін, Шкрамко Олекса.
В. 213. Ботвин Йосиф.
В. 215. Міщик Чаранька.
В. 217. Мікульський Йосафат, Шкапій Стефан.
В. 219. Дармограй Стефан.
В. 229. Кальмук Павло.
В. 247. Ханик Анастазія, Ханик Вас.
В. 248. Процишин Андрій, Липка Ст.
В. 249. Попик Олена.
В. 276. Андрусик Теодор.
В. 372. Волошин Петро.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ КАРТАМИ (ЛИСТАМИ).

В. 5. Бриґідин Стефан.
В. 29. о. Дмитрів Нестор.
В. 34. Колачко Марія, Колачко Дм.
В. 50. Сорока Василь.
В. 53. Буярин Григорій, Буярин Анастазія.
В. 67. Концевич Іван.
В. 77. Мотчак Михайло.
В. 94. Шуміняк Стефан, Чайковський Іван.
В. 142. Поливчак Марія, Поливчак Андрій, Гашко Владислав, Лесняк Рудольф, Наливайський Станислав, Соболовський Михайло, Маройка Теодор, Штим Дмитро, Сараниак Яків, Рошуновський Іван, Козак Прокіп, Фортуна Дмитро, Шевчук Юрій, Поливчак Іван, Габер Володислав, Барановський Андрій, Глух Теодор, Бернат Войцех, Голимар Титус, Слинк Антін, Ваверик Блажей, Лешик Стефан, Лешак Іл., Бражинський Лев, Бражинський Домінік, Ясловський Адам, Атаманець Іван, Поливчак Юрій, Остапчук Петро, Фостовський Яків, Достанич Андрій, Задорожний Іван, Качирак Володимир, Писарський Михайло, Маркович Михайло, Гуйо Іван, Качирак Анна, Загурак Федько, Лещак Яків, Левчак Андрій, Коза Тома, Радзиняк Стефан, Радзиняк Іван, Дорош Василь, Зелінський Станислав, Мамчак Еміль, Бутинець Федько, Чурчак Янко, Дзюндзьо Юрій, Глух Михайло, Ковальчик Микола, Стадничок Іван, Слободян Роман.
В. 168. Словінський Михайло, Словінська Юлія.
В. 171. Беля Михайло.
В. 177. Ковалевський Андрій, Рекрут Володимир.
В. 181. Іржа Йосиф.
В. 217. Качмар Катерина.
В. 237. Рогач Яким.
В. 238. Крук Олександер.
В. 292. Длукаш Яків.
В. 401. Копільчак Михайло.

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ АБО ВИКЛЮЧЕНІ ЗА НЕПЛАЧЕННЄ МІСЯЧНИХ ВКЛАДОК.

В. 14. Гундяк Олекса, Ярощук Віктор, Палубяк Станислав.
В. 18. Зопко Марія, Зопко Теодор, Башта Марія.
В. 28. Дячук Стеф., Стець Михайло.
В. 30. Вус Іван.
В. 32. Ольча Емілій.
В. 34. Макар Микола.
В. 36. Мурашко Розалія.
В. 38. Либа Йосиф.
В. 40. Пеленський Михайло.
В. 42. Василишин Текля, Споловнч Андрій.
В. 48. Уніят Йосиф.
В. 53. Барановський Роман.
В. 58. Кіт Іван, Поповчак Михайло.
В. 59. Красіцька Текля, Красіцький Теодор.
В. 63. Кирницький Антін.
В. 77. Кметко Іван.
В. 78. Муляк Цецилія, Кравець Гр., Фіняк Яків, Вороняк Антін, Муляк Йосиф, Ізделський Іван.
В. 83. Мопіщевська Софія, Перейма Микола.
В. 85. Василик Юстина, Лотоцька Марія, Гащець Олекса, Лотоцький Йосиф, Василик Петро.
В. 91. Давидяк Марія.
В. 93. Солодкий Михайло.
В. 95. Гурин Тимко.
В. 104. Бажяк Яремко, Лішенко Стефан, Мисак Григорій.
В. 109. Галяс Петро, Стехуляк Іван, Лозовський Владислав, Галяс Марія.
В. 112. Стріп Анастазія, Терелецька Катерина, Возьна Юлія.
В. 113. Зависький Ілько, Лукач Іван, Хлеба Василь.
В. 125. Климиш Катерина.
В. 126. Іванюк Микола, Лопушанський Лука, Цебак Гнат.
В. 127. Леськів Іван, Бумбар Гринько, Білий Іван.
В. 130. Шкробала Андрій, Гримач Гнат.
В. 135. Гаупко Софія, Глушко Дм.
В. 139. Сєска Михайло.
В. 140. Ярославський Андрій.
В. 141. Шеремета Онуфрій.
В. 144. Жабський Людвик, Жабська Марія.
В. 160. Зимляк Йосиф.
В. 161. Бахор Гнат, Гайдук Яків.
В. 162. Зіняк Андрій.
В. 165. Гірняк Іван.
В. 166. Зубко Іван, Николич Мик.
В. 170. Хома Марія, Хома Іван, Кальба Дмитро.
В. 181. Заяць Павло, Шеремета А. Дмитро.
В. 183. Михайлович Матвій.
В. 189. Мадарас Анастазія.
В. 190. Батюк Анна.
В. 191. Назаревич Іван, Пиндус Теодор (2).
В. 202. Ліба Катерина.
В. 217. Кучмій Гаврил.
В. 219. Заморський Роман, Блага Марія, Елагій Іван.
В. 221. Камінецький Теодор, Огинський Василь.
В. 223. Присташ Михайло.
В. 230. Герасимович Іван, Сокіл Катерина.
В. 239. Луків Йосиф.
В. 240. Галь Андрій, Марчишин Марія, Марчишин Микола.
В. 248. Кобилянський Федорій.
В. 270. Бориж Андрій.
В. 276. Мельничок Стефан, Бірців Михайло.
В. 278. Васькевич Йосиф, Савчишин Стефан.
В. 295. Кульчицький Васьковин Ілія, Кульчицька Васьковин Йосифа.
В. 301. Сцимборський Теодор, Леськів Ілія, Білик Стефан, Зуль Матрона, Медзяк Анна, Білик Катерина, Дуда Олена, Остапчук Дмитро, Кулич Сем.
В. 316. Пшющак Йосиф, Камнар Ів., Скробач Сильвестер, Балюк Микола.
В. 317. Довгий Іван.
В. 320. Сенявський Андрій.
В. 323. Комеда Іван, Комеда Ол.
В. 324. Гонта Текля.
В. 332. Кіча Микола, Ковалевич Михайло, Міхновський Дмитро.
В. 354. Гринишин Михайло, Гринишин Марія.
В. 379. Хомин Анна, Читвінський Микола, Воловник Михайло, Дранута Дмитро, Багрій Катерина, Полoний Стефан, Хомин Павло, Багрій Стефан, Гошко Павло, Багрій Ілія.
В. 385. Мамчук Теодор, Кольба Пр.
В. 388. Кондратів Микола, Гачак Андрій, Лесюк Вікторія.

ЧЛЕНИ ВЗЯВШІ ПЕРЕСТУПНІ ЛИСТИ (КАРТИ).

В. 1. Іванців Михайло.
В. 10. Рогач Яким.
В. 18. Обух Анна, Обух Марія.
В. 28. Бриґідин Стефан.
В. 34. Решетар Петро, Решетар Еліза
В. 45. Заблоцький Михайло.
В. 59. Мазур Микола.
В. 61. Стефанишин Василь.
В. 68. Рибак Софія, Рибак Антін.
В. 96. Данькевич Михайло.
В. 102. Мляняк Юліян.
В. 105. Слободян Роман.
В. 108. Колачко Дмитро, Колачко Марія.
В. 110. Войтович Петро.
В. 118. о. Дмитрів Нестор, Лавровська Олена, Лавровський Гриць.
В. 121. Бунько Теодор, Басаманович Олекса.
В. 147. Озаранець Володимир, Озаранець Анна.
В. 154. Живицька Софія.
В. 179. Длукаш Яків.
В. 218. Стех Анна.
В. 225. Сорока Василь.
В. 241. Рекрут Володимир, Ковалевський Андрій.
В. 370. Арцішевський Йосиф.

ЧЛЕНИ ПОМЕРШІ.

В. 24. Вільчинський Василь.
В. 136. Пелехович Теодор.
В. 229. Югас Михайло.
В. 393. Милий Іван.

ЗІСТАВЛЕННЄ:

З кінцем місяця липня 1922 р. було в У. Н. Союзі повнолітних членів	11.994
В місяци серпни 1922 р. принято нових членів	79
В місяци серпни 1922 р. принято наново	63
В місяци серпни 1922 р. принято з переступними листами	73
В місяци серпни 1922 р. принято з інших кляс обезпечення	4
Разом	12.213
В місяци серпни 1922 р. суспендовано	147
В місяци серпни 1922 р. відійшли з переступними листами	33
В місяци серпни 1922 р. відійшли до інших кляс	4
В місяци серпни 1922 померли	4
Разом	188
З кінцем місяця серпня 1922 р. У. Н. Союз мав повнолітних членів	12.025

ЗІСТАВЛЕННЄ ПІСЛЯ КЛЯС І СУМИ ОБЕЗПЕЧЕННЯ:

В клясі D на суму $100	6
В клясі A на суму $250	263
В клясі AA на суму $500	3.927
В клясі B на суму $750	389
В клясі C на суму $1000	7.302
В клясі BB на суму $1500	124
В клясі CC на суму $2000	14
Разом	12.025

ЗВІТ МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ У. Н. СОЮЗА

за місяць серпень 1922 р.

Зіставлення:

З кінцем липня 1922 р. в Молодечім Департаменті У. Н. Союза було дітей	5.517
В місяци серпни 1922 р. прийнято нових	48
В місяци серпни 1922 р. принято наново	31
В місяци серпни 1922 р. принято з переступними листами	6
Разом	5.602
В місяци серпни 1922 р. суспендовано	97
В місяци серпни 1922 р. відійшли з переступними листами	18
В місяци серпни 1922 р. померло	4
Разом	119
З кінцем місяця серпня 1922 р. всіх дітей обезпечених в Молодечім Департаменті У. Н. С.	5.483

ЗІСТАВЛЕННЄ ЗАГАЛЬНЕ:

З кінцем місяця серпня 1922 р. повнолітних членів	12.025
З кінцем місяця серпня 1922 р. молодечих хчленів	5.483
Разом всіх обезпечених в У. Н. Союзі з кінцем місяця серпня 1922 р.	17.508

УВАГА

котру кождий відділовий урядник і член Українського Народного Союза повинен пильно прочитати і до неї тісно застосуватися.

Так повнолітні як і молодечі члени У. Н. Союза, оголошені в рекордовім звіті за місяць серпень 1922 р. як суспендовані або виключені за неплачення місячних вкладок чи з інших причин згідно зі статутом організації, котрі хотять і надальше бути членами У. Н. Союза, мусять зголоситися в протягу сего місяця (вересня) до своїх відділів і вписатися наново, заплативши всі свої вкладки і залеглости до місцевої каси на руки відділових урядників. Єсли цего не зроблять до кінця м. вересня 1922 р., то в жовтни 1922 року мусять виповнити нові аплікації (просьби о принятє) наколи схотять бути дальше членами У. Н. Союза, подібно як кождий новий кандидат. Ці знов члени, так повнолітні як і молодечі, котрі в місяци серпни 1922 р. взяли переступні листи а еще досі не зголосилися до іншого пра...ного відділу У. Н. Союза, мусять це зробити в місяци вересни 1922 р. бо по другий місяць, то є в жовтни 1922 р. стратилиб всі членські права і моглиби бути приняті тільки на підставі нових аплікацій (просьб о принятє).

С. Ядловський, голов. предс.,
І. Каштанюк, голов. рек. секр.

Читайте українські книжки і ґазети, бо часте читанє веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок „SVOBODA", 83 Grand St., Jersey City, N. J.

ЯК СТАТИ ГОРОЖАНИНОМ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

Для того, щоби в Америці натуралізуватися, значить стати горожанином (Citizen) Злучених Держав, кождий чужинець мусить перейти три ступені.

Перший ступень в натуралізації називається заявою заміру (деклерейшен оф інтеншен). Чужинець мусить зробити в суді заяву, що він хоче стати американським горожанином, або, як се звичайно кажеться, мусить найсампеperед взяти перші папери. Зробити се може кождий чужинець, котрому минуло вісімнайцять літ, коли небудь після того, як він рішився осістися в Злучених Державах принятн американське горожанство, хочби й зараз по приїзді в Америку. Таку заяву заміру прийме чи то, як звичайно говориться, видасть йому перші папери кождий суд, який має право натуралізувати чужинців в тім дистрикті, де він мешкає.

Другий ступень — треба зробити поданнє о горожанство (петішен фор начирелізайшен) або взяти другі папери. Не раньше як два роки і не пізнійше як сім літ після заяви заміру (перших паперів) аплікант мусить подати в суд проханнє, щоби його прийняли за горожанство Злучених Держав. Для того він мусить прожити в Злучених Державах що найменше пять літ перед внесеннєм подання і з тих пяти літ що найменше цілий послідний рік мусить мешкати в тім стейті, де вноситься поданнє.

Трете — вирішеннє справи перед судом (файнел гірінґ). Аплікант мусить прийти перед суд з двома свідками, видержати екзамен, зложити присягу на вірність Злученим Державам і дістати на письмі свідоцтво горожанства (сертифікат оф сітізеншіп). Поміж внесеннєм подання о горожанство а остаточним вирішеннєм справи в суді мусять минути що найменше девятьдесять днів.

Ті три ступені натуралізації ми тут хочемо подрібно пояснити.

1. Заява заміру (Declaration of intention).

Перша форма. Найсампеpед аплікант (то старається о горожанство) повинен дістати собі так звану форму 2213, друкований формуляр зі цілим рядом питань під спільним заголовком „Факти для заяви заміру" (Facts for Declaration of intention). Та форма не коштує нічого і можна її дістати в суді, в федеральнім натуралізаційного екзамінатора і звичайно в якій небудь публичній школі. Аплікант повинен її виповнити, значить написати відповідь на всі поставлені там питання. Коли він сам не вміє писати або не вміє по англійськи, то може взяти собі когонебудь до помочі, щоб поміг йому виповнити той формуляр. Натуралізаційні екзамінатори, учителі публичних шкіл і деякі організації роблять се даром і безплатно.

Факти для заяви заміру. На тій формі 2213 аплікант мусить написати: як називається (правдиве імя і коли ще якого иншого уживає, то й те инше), скільки йому літ, чим займається, як виглядає (краска шкіри, волося та очей, зріст, вага, особливі прикмети), де й коли родився, де тепер мешкає в якім місті і в якій країні жив перед виїздом в Америку, з якого порту емігрував, на якім кораблі, котрого дня і до якого американського порту приїхав, чи жонатий, як називається жінка, де родилася і де тепер живе, і врешті в якій державі він був доси горожанином і чи зрікається піддданства своєму дотеперішньому монархови чи републиці. Все те мусить бути виписано точно і по правді. Всі ті факти судовий урядовець переписує потім в заяву заміру (перші папери) і коли в ній що-небудь подано неправдиво, то й сама заява по закону неважна.

Заява заміру. Виповнивши ту форму 2213 аплікант повинен занести її до офісу судового урядовця (клерк оф ді корт) — будьто в федеральнім (Юнайтед Стейтс Дістрікт Корт) будьто в котрімсь з стейтових судів, що має право натуралізувати чужинців — в тім дистрикті, де він мешкає. На основі фактів списаних аплікантом на тій формі, судовий урядовець випише йому заяву заміру (деклерейшен оф інтеншен), котру аплікант там вже в суді мусить підписати і записаний. Неграмотний може підписати значком (хрестиком). Аплікант не потребує вміти ні говорити ні читати або писати по англійськи. До суду може іти сам, свідків не треба. За списанє і зареєстрованє тої заяви заміру судовому урядовцеві платить ся одного доляра. Аплікант дістає копіє своєї заяви або так звані перші папери.

Що значить заява заміру. Та списана і заприсяжена в суді заява значить, що чужинець має замір стати горожанином Злучених Держав, мешкати постійно в Америці і зректися раз на завсе підданства всякій чужій державі, з окрема тій в котрій він доси був горожанином ич підданим. Одначе зробивши ту заяву чужинець ще відразу не стає американським горожанином ні не тратить горожанства в своїй країні. Се лиш перший ступень на дорозі до американського горожанства.

2. Поданнє о горожанство

(Petition for Naturalizatio)

Коли можна внести поданнє. Другий ступень до горожанства — се проханнє о натуралізацію в Злучених Державах, яке треба подати теж в суд, в бюрі судового урядовця. Аплікант може внести те поданнє не раньше як два роки і не пізнійше як сім літ після того, як зробив заяву заміру (дістав перші папери), і аж тоді, коли що найменше пять послідних літ без перерви жив в Злучених Державах. Наприклад, коли чужинець вже по однім році побуту в Америці заявив в суді свій замір стати американським горожанином і дістав перші папери, то поданнє о горожанство він може внести аж чотири роки після того, так щоб в купі було пять літ побуту в Америці. Коли-ж, наприклад, ту першу заяву він зробив аж по пяти літах побуту в Америці, то подання о горожанство він зробив аж по пяти літах побуту в Америці, то до подання о горожанство він все ще таки мусить чекати два роки. Коли від заяви заміру минуло сім літ і аплікант не вніс поданнє о горожанство, то та заява (перші папери) стає неважна, аплікант мусить зробити нову (ще раз взяти перші папери) і чекати ще два роки.

DETROIT і HAMTRAMCK, MICH.

Спів. Драм. тов. ім. Котляревського відограє

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 17. ВЕРЕСНЯ 1922 в Укр. Хаті, 2240 Grayling Avenue

„ХАТА ЗА СЕЛОМ"
(або Циганка Аза)

I. К. Галясевича, переклад Е. Калитовського, з співами і танцями, музика Галясевича.

Режисер Д. Атаманець.

Початок о годині 7.30 вечером.

Родимці! Не оминайте нагоди побачити добру і славну драму. В штуці будуть участь найліпші сили товариства.
211-13 КОМІТЕТ.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Сестр. Рождества Пресв. Богородиці, від. 36 У. Н. Союза повідомляє, що місячний мітинґ відбудеться о годині 7.30 вечером в середу, дня 13. вересня в церковній галі під ч. 303 Гудсон Евеню. Просимо всіх членків явитися на мітинґ, бо є важні справи до полагодження. — Зофія Чернець, секр.; Зофія Галушка, пр.

ЧИКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Юрія, від. 379 У. Н. С. повідомляє, що звичайний мітинґ відбудеться о годині 7.30 вечером в середу, дня 27. вересня в церковній галі при улиці Рейс і Окрей. На порядку нарад важні справи до полагодження. Неявившися члени будуть покарані по статуту на 50 цнт, а урядники 1 дол. — М. Семків, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Єдність, від. 163 У. Н. Союза повідомляє, що звичайний річний мітинґ відбудеться о 2. годині пополудни в неділю, дня 17. вересня в галі Івана Боднара під ч. 501 Норт Трета ул. На порядку нарад є важні справи до полагодження. — С. Гвіздь, предс.; М. Паранич, секр.

МЕКАДУ, ПА. Бр. Сошествія св. Духа, від. 7 У. Н. Союза повідомляє, що місячний мітинґ відбудеться о 7. годині вечером в суботу, дня 16. вересня в церковній гали на Вест Блейн стріт. На порядку нарад суть важні справи до полагодження. Всі члени мають бути присутні на сім мітинґу. — І. Когут, предс.; П. Пухир, секр.

ЕРІКРОН, О. Відділ 295 У. Н. Союза подає до відома, що мітинґ відбудеться 27. м. м.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЮ ЖЕНЩИНИ на помешкання і до догляду двоїх дітий. Добра заплата. Голоситися до: **John Fustay, 644 E. 17th St., New York City.** 09-11

ПОШУКУЮ слідуючих товаришів: Василь Кавка Кавінський, Михайло Кавка Кавінський, перебувають в Клівленд, Огайо; Стефан Миняк (син Василя), Данило Цьмоць, Михайло Варивода. Всі вище згадані перебувають в Америці а походять з Синевідска вижного, повіт Сколе. Адреса: **Дмитро Карпінець, Ukr. Tabor B, v Josefove (Josefstadt); Czechoslovakia.** 11-12

ПОШУКУЮ: Юлія Черкаса, Михайла Черкаса, Ілька Процишина, Якова Процишина, Якова Тильчака, Луку Боднара (Беднарик), ті всі з Бікви, повіт Скалат; Івана Каменецького, Миколу Каменецького, Петра Кименецького (священик), Василя Кощобінського з Турівки, пов. Скалат. **Йосиф Черкас, Ukr. Tabor B v Josefove (Josefstadt), Czechoslovakia.** 11-12

РОДИМЦІ! Хто пошукує за фармою, прошу зголоситися до мене. Я маю на продаж кілька великих і малих фарм в Long Island, земля добра, дешеві ціни, з будинками або без будинків. Не чекайте до весни, а купіть тепер в зимі по низьких цінах. Голоситися до: **K. KANEWETZ, 315 East 24th Street, New York City.** 10-11

ТИМКО КАЧЕРЕПА з Селиск, повіт Перемишль, в таборі інтернованих в Йозефові, просить знакомих і товаришів, перебуваючих у Злуч. Державах, дати о собі вістку на адресу: **Tymko Kacerepa, Tabor B, Josefov, Cecho Slovakia.** 11-12

ВАСИЛЬ КАЦЮБІЙ і ІВАН ФАЛАТ зі Старого Самбора (Посада долішня), Галичина, тепер інтерновані в таборі Йозефів, просять кревних, знакомих і односельчан, перебуваючих у Америці, дати о собі вістку і написати на адресу: **Vasyl Kaciubij, Tabor B, Josefov, Checho Slovakia.** 11-12

ЙОСИФ ТРІСКА, родом з Сокаля (Забуже), який останніми часами перебував в Торонто, Канада, зволить зголоситися на понизшу адресу, а дістане лист з Галичини від свого брата Володимира. **Andrew Blashchuk, 1205 First National Bank Bldg., Detroit, Mich.** 11-13

ДО СПРОДАННЯ стор, горсерня, делікатесен, айскрім і кенди. Інтерес між Українцями і Поляками. Продається по причині відїзду до старого краю за дешеву ціну. З заду дві кімнати до мешкання. Голоситися під ч. **7 Washington St., Yonkers, N. Y.** 11-13

94,97,100,03,05,08,11,14